

Tisztelt Olvasó!

Tisztelt Olvasó!

Megjelent a földművelési és vidékfejlesztési miniszter 87/2004. (V.15.) FVM rendelete "az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap Garancia Részlegéből finanszírozott egységes területalapú támogatásokhoz kapcsolódó 2004.évi kiegészítő nemzeti támogatás igénybevitelével kapcsolatos egyes kérdésekről. A rendelet II. HÚSMARHATARTÁS TÁMOGATÁSA 15-19.§-ig foglalkozik a bika hizlalás támogatásával. Fontos tudnivaló, hogy a rendeletben leírtak szerint folyamatos igénylési lehetőségeket biztosít. A támogatási kérelmet a lakóhely vagy székhely szerinti mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Területi Kirendeltségéhez kell benyújtani, kizárólag az MVH által rendszeresített formanyomtatványon. A **Résztvételi kérelmet a K0700 számú** a bejelentő lap, más tagállam területén levágott állathoz pedig, a **K0702 számún** kell bejelenteni.

Aki 2004. 07. 20-ig benyújtotta a K0700 Résztvételi kérelmet a május 1. és június 29 között kiszállított, illetve 3. országba exportált állatokat, ezek listáját a **K0704 Adatkérő lapon** megkapja, hogy a támogatás igénybevitelének szándékát jelezni tudja. **K0706 Visszavonási kérelem.** A K0700 Résztvételi kérelem visszavonását szolgálja.

Tisztelt Tagjaink!

Az MVH-tól kapott információink szerint a falugazdászoknál beszerezhetők az eredeti nyomtatványok és információt is tudnak adni az igénylés módjáról. Természetesen, mi is tudunk segíteni, de eredeti nyomtatvánnyal nem rendelkezünk!

Füller Imre
ügyvezető igazgató, MTE

TARTALOMJEGYZÉK

Küldöttközgyűlés	4
A "Magyartarka fajtaért" emlékérem kitüntetettjei	7
NÉMA Kft. – Akasztó	8
BARNA FARM Kft. –Tenk	9
Bikabemutató Szombathelyen	10
Elnökségi ülés Szlovákiában	11
XI. Alföldi Állattenyésztési Napok, Hódmezővásárhely	13
Emlékezések	14
Takarmánygabona roppantás technológiai fejlődése és mai helyzete	15
FITOS ISTVÁN (1959-2004)	17
Az OMT Rt. magyartarka tenyészbikái	18

Készült a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium támogatásával

A Magyartarka Tenyésztők Egyesülete
információs lapja

A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. Holló István
Dr. Húth Balázs
Ments András
Dr. Stefler József

Főszerkesztő: Füller Imre

Szerkesztőség:
Magyartarka Tenyésztők Egyesülete
Egyesületi Iroda
7150 Bonyhád, Zrínyi út 3.
tel.: 74/451-022, fax: 74/450-022
e-mail: magyartarka@axelero.hu
web: http://www.magyartarka.hu

ISSN 1587-9305

Kiadó: Magyartarka Tenyésztők Egyesülete
2755 Kocsér, Kossuth u. 3.
tel.: 53/558-531
e-mail: mtarka@matavnet.hu

Felelős kiadó: Tóth Róza
Lektor: Vadászné Varnyú Anikó
DTP: Szalai Norbert

Nyomda: Pethő & Társa Nyomda
Megjelenés: negyedévente 5.000 példányban

Füller Imre ügyvezető igazgató, MTE

KÜLDÖTTKÖZGYŰLÉS

Beszámoló a 2003. évről

A Magyar Tarka Tenyésztők Egyesülete 2004. április 20. és május 5. között rendezte meg VII régióban a részttaggyűléseit. A regionális összejöveteleken, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, Piacfejlesztési Főosztály, Állati Termék Osztály tartott előadásokat "A szarvasmarha ágazat piaci lehetőségei az Európai Unióban" címmel, valamint meghallgathatták a 2003. évi beszámolót. A hét régióban összesen 161-en vettek részt a tanácskozásokon. Úgy gondolom, hogy az Egyesület munkájáról és az Eu-ban várható piaci helyzetről kapott információ, sok új ismeretet adott a résztvevőknek.

A tagság aktív közreműködése jellemezte a néha családias méretű összejöveteleket. A regionális taggyűléseket a küldöttközgyűlés követte, melyet 2004. május 25-én rendeztünk meg Bonyhádon a Művelődési Központban. A napirendi pontjai a következők voltak:

1. Megnyitó - Tóth Róza elnök
2. Szarvasmarha-tenyésztésünk lehetőségei az Eu piacán - Lukács László FVM osztályvezető
3. Munkabeszámoló az Egyesület 2003. évi tevékenységéről - Füller Imre ügyvezető igazgató
4. Ellenőrző bizottság jelentése - Hahner Ferenc ellenőrző bizottság elnök
5. Belépés a Húsmarhatenyésztők és Marhahústermelők Szövetségébe - Tóth Róza elnök
6. 2004. évi költségvetés - Füller Imre ügyvezető igazgató
7. A "Magyartarka fajtaért emlékérem" átadása - Tóth Róza elnök
8. "Elit törzskönyvek" átadása - Tóth Róza elnök
9. Egyebek

A levezető elnök Tóth Róza köszöntötte a megjelent küldötteket, majd a napirendi pontok elfogadása után felkérte dr. Solymosi József miniszteri főtanácsadót, köszöntse a küldöttközgyűlést. A köszöntő után Lukács László osztályvezető úr foglalta össze az új szabályozási rendszert amely már mint Európai Unió tag-

ra, Magyarországra is vonatkozik. Az értékes információkat kérdések felvetések követték.

Az előadást a 3. napirendi pont keretében a 2003. évi munkabeszámoló követte:

Egyesületünk jelenlegi taglétszáma az elmúlt évihez képest ismét jelentősen megnövekedett. 804 természetes és jogi személy tagunk van az előző évi 711-vel szemben. Az Egyesületünknel regisztrált tehén létszám, 764 tenyészetben 19.664, melyből 537 tenyészetben 12.704 fejt (kettőshasznosítású) tehén, 227 tenyészetben 6.960 nem fejt (húshasznosítású) tehén. Egyesületünk taglétszáma és tehénlétszáma is növekedett az elmúlt évben. A tehén létszám megoszlását vizsgálva megállapítható, hogy a 10 alatti tehénlétszámmal rendelkezik a tagok több, mint fele 424 termelő.

A 2003. évben laktációt zárt magyartarka tehének átlagos termelése a termelési korlátozások és a nagy aszály következtében - az előző évihez képest - 100 kg-ot csökkent:

"4972 kg tej, 202,7 kg tejszír, 4,07%, 170,5 kg tej fehérje 3,43%,

A genetikai előrehaladás érdekében az elmúlt évben is bikanevelő szemlékre került sor, ahol a 14 bika előállító gazdaságban 241 bikanevelő tehenet célpárosítottunk a legnagyobb genetikai értéket képviselő hazai és import apaállatokkal. A fejt állományokban 10 tenyészetből 196 bikanevelő tehén célpárosítását végezte el a bizottság. KTI átlaguk 123. A nem fejt állományokban 4 tenyészetből 45 tehén célpárosítása történt meg, a tehének átlagos minősítő indexe 104% volt.

A bikanevelő tehének teljesítmény szintjét a Szakbizottság határozza meg minden év első szakbizottsági ülésén, 2003. évben a bikanevelő tehén szint a tehén tenyészérték alapján a KTI átlag plusz 1 szórásérték, ami 110 KTI-nek felel meg.

Az Egyesület 1994. óta spermadepót működtet, amelyet 2003-ban 2366 adag import spermával töltöttünk fel: Rumba, Romel, Brasil, Einser, és a dán genetikai szarvtalan Ringó. Az elmúlt év depóforgalma 2016 adag volt. Az importból származó bikákat főként bikanevelő tehének célpárosítására használjuk fel.

A célpárosításból származó bikaborjak származásellenőrzés és érvizsgálat után az OMT Rt szombathelyi állomására kerülnek KSTV-re. 2003-ban 22 db tenyészbika jelölt értékelődött. Az értékelt tenyészbika jelöltek közül 8 mesterséges termékenyítésre, 9 természetes fedeztetésre került. Az ÜSTV-ken 31 bika kapott természetes fedeztetésre alkalmas minősítést és központi lajstromszámot. Az elmúlt év során új dolog volt (ahogy ez a 2003.

évi terveink között szerepelt is), hogy a tenyészbika jelölteket az Egyesület vásárolta fel, és végezte a KSTV tevékenységet. A tartásért és takarmányozásért bérleti díjat fizetett az OMT Rt-nek. Így az Egyesületünk tulajdonában a mai napon 12 tenyészbika van.

Itt szeretném megjegyezni, hogy ÜSTV csak tenyészbika előállító tenyészetben folyhat a Tenyésztési program előírásainak megfelelően.

Ma kettő működő intervenciós telep tagja az egyesületnek. Közülük a legnagyobb Hajdúnánás Béke Szövetkezet közel 2000 tenyészállattal rendelkezik, és vemhes állatuk is van eladó. A debreceni kiállításon többször is bemutatkoztak, az értékesítés folyamatos.

A mesterséges termékenyítésre alkalmas tenyészbika jelölteket ITV-ban indítjuk évenként két alkalommal.

Az elmúlt év tavaszi ciklusában öt bika indult fejt (kettőshasznosítású) állományokban, négy, pedig nem fejt (húshasznosítású) állományokban.

Az őszi ciklusban három bika indult fejt (kettőshasznosítású) állományokban.

Az ivadékvizsgálatot az OMT Rt. segítségével kidolgozott ITV terv alapján, a szarvasmarha tenyésztési kódex előírásainak megfelelően indítottuk. Az aktív populáció csökkenése miatt nagyon fontos számunkra, hogy a szarvasmarha teljesítményvizsgálati kódex tartalmazzon egy egyszerűsített teljesítményvizsgálati módszert, olyat, amelyet az ICAR és az OMMI is elfogad. Sajnos a Kódex Bizottság nem teremtette meg ennek a lehetőségét. Reméljük 2004. évben újra tárgyalásra kerül a felvetésünk.

A Tenyésztési programnak megfelelően évente két alkalommal az Egyesület Szakbizottsága határozza meg a forgalmazható tenyészbikák körét a májusi és novemberi tenyészértékbecslési futtatások után. Szintén újdonság volt az elmúlt évben, hogy a tenyészértékbecslés próbafuttatása kizárólag magyartarka bázison elkészült, ami némi változást okozott a májusi 2-i értékelés során.

Talán egyetlen grafikont mutatnék azoknak, akik nem igazán bíznak a magyar tenyésztésben, és ma is azt hangoztatják, hogy nem szabad ivadékvizsgálati bikát használni.

A szakbizottság határozata alapján évente két alkalommal jelentetjük meg a Tenyészbika teljesítményösszesítő kiadványunkat.

A szomatikus sejtszám tenyészérték az elmúlt évi értékelések során mindkét alkalommal hivatalosan is megjelent tenyészbikáink mellett.

Bővült a tenyészértékek sora a hús tenyészértékkel, amelyhez az adatgyűjtésben a Kaposvári Egyetem és a Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar Keszthely, munkatársai - tanárai és PhD hallgatói voltak segítségünkre. Ausztria segítségével végeztük el, a közös osztrák, német magyar tenyészértékbecslést. Név szerint szeretném e tárgyban külön is megköszönni Richard Pichler úrnak, az Osztrák Szarvasmarha-tenyésztő Szövetség ügyvezető igazgatójának és dr. Cristián Fürst úrnak a Zucht-Data munkatársának segítségét.

Ezt a köszönet nyilvánítást megtettem az elmúlt héten Szlovákiában megtartott Hegyitarka Tenyésztők Európai Szövetségének elnökségi ülésén is Tále-ban

Magyar részről, pedig köszönjük dr. Sebestyén Sándor úrnak az OMMI osztályvezetőjének és Dióssi Márta úrhölgynek a Semper-Idem Kft. munkatársának segítségét, pozitív hozzáállását.

A hús-tenyészérték számításához szükséges adatgyűjtés folyamatos. Pontosan 311 minősítő vágáson vagyunk túl és az első tenyészértékek is megérkeztek, amelyek a májusi Szakbizottsági ülés óta már hivatalos hús-tenyészértéknek tekinthetők. Így elmondhatjuk, hogy mintegy 140.608 tenyészértéket kaptunk rokonság alapján és 26 tenyészbikánk utódai alapján is rendelkezik hús tenyészértékkel.

2000. nyarától az Egyesület megkezdte a fejhetőség vizsgálatokat, amely elindításában az ÁT Kft. a tejtermék megvásárlásával nagy segítséget nyújtott az Egyesületnek. Az újságunk IV. évfolyam első számában olvashattak összefoglalót az eddigi eredményekről.

Az is öröm számunkra, hogy e témakörben Húth Balázs Egyesületi tagunk nem régiben nyilvános védésen igen magas szinten védte meg doktori disszertációját, melyhez ez úton is szívből gratulálunk.

A közös "hármaskör projekt" (Kaposvári Egyetem, Halle Luther Egyetem, Magyartarka Tenyésztők Egyesülete) sajnos befejeződött így jelenleg csak 8 Lacto Corderünk maradt, de egy nyertes pályázaton az idei év tavaszán újra fejleszteni tudtunk, tehát a munka tovább folytatódhat és a magyartarka tenyészetekben a fejési sebesség vizsgálat mellett tögyegész-

ségügyi, fejéstechnológiai szaktanácsadást is folytathatunk. Az FVM pályázatán Lacto Corder vásárlásra elnyert összegből még 6 darabot vásároltunk, így ismét lehetővé válik, hogy a 12-es fejőházakban is tudjunk mérni.

Az elmúlt évben 4 alkalommal negyedévente jelentettük meg Egyesületünk újságját "A magyartarka" címmel. Úgy gondolom, hogy a tagtoborzásban ez is igen nagy szerepet játszott. Színvonalas újság készült, amely az elmúlt három évfolyam alatt is megőrizte rá jellemző arculatát. Nagyon sok pozitív véleményt kaptunk lapunkról, melyet 2004-ben is negyedévente, tehát 4 alkalommal kívánunk megjelentetni.

Egyesületünk Elnöksége 2004 évre tagdíjmódosítást nem tervez. Javasoljuk, hogy 2004-ben is 1000.- Ft alaptagdíj + tehenenként 300.- Ft legyen a tagdíj mértéke.

A Magyartarka Tenyésztők Egyesülete tagja az Európai Hegyitarka Szövetségnek és a Szimentáli Világszövetségnek. Részt vettünk a Világszövetség Montanában megrendezett elnökségi ülésén, ahol fő téma a húsmínőség és a fajta sztenderd kialakítása volt. Az Európai Hegyitarka Tenyésztők Szövetsége Kongresszusát Szerbia-Montenegró rendezte. A kis távolság miatt ezen a kongresszuson az elnökség több tagja is részt vett. Az előadások összefoglalójáról dr. Polgár J. Péter Veszprémi Egyetem Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar Keszthely, általános dékán helyettese számolt be lapunkban.

2003. évben - az előző évekhez hasonlóan - a Hegyitarka Tenyésztők Európai Szövetsége megrendezte a tagországok küllemi bírálóinak találkozóját Németországban, Grubban. Itt minden részt vevő ország beszámolt egy éves küllemi bírálói tevékenységéről és a populáció küllemi paramétereiről. Ezt követően minden alkalommal közös szemegyeztető bírálatra kerül sor. A bizottság munkájának irányítását Johan Tanczler úr (Ausztria) vette át

Az elmúlt évben az Egyesület napi ügyeinek intézését az Egyesületi Iroda végezte. A könyvelés és pénzügyek, normatív támogatás igénylész összesítése, igazolás kiadása itt történt. Időben elkészült az év zárása, rendben folytak a normatív támogatásigénylések. Ezúton is szeretném ezt munkatársaimnak megköszönni.

Egyesületünk pénzügyi helyzete sta-

bil. Rendelkezünk tartalékokkal, az elődök takarékos gazdálkodásából származó pénzeszközöket nem éltük fel, vagyonunk szépen gyarapodott. Az elmúlt évet nyereséggel zártuk, de ennek egy része a még ki nem fizetett normatív támogatásokból adódik, hiszen a kincstártól még be nem érkezett pénzeket kvázi bevételként kell kezelnünk, ami a nyereségünket növeli. Tartalékainknak egy részét az elmúlt évben a tenyészbika jelöltek megvásárlásával felhasználtuk, de ezzel vagyonunk növekedett.

A 2003. évi FVM rendeletek alapján tagjaink normatív támogatás igénylése az előző évekhez hasonlóan az Egyesületen keresztül történt. A múlt évi összeg 22.831.00 - Ft, amely az Egyesület számlájára érkezett és nagy része utalásra került az igénylők felé. Minden évben tájékoztatjuk tagjainkat a támogatások igénylésének rendjéről, a szükséges nyomtatványokat megküldjük részükre. Kérjük Önöket, hogy a kiküldött nyomtatványokat pontosan tanulmányozzák át, töltsék ki és küldjék a tájékoztató levélben leírtaknak megfelelő címre. Amennyiben nem tudnak eligazodni a sok-sok papír útvesztőjében, telefonáljanak, szívesen segítünk.

Az Egyesület 2003-ban 21 pályázatot nyújtott be, melyből 19 elfogadásra került, így összesen 27 752 760-Ft-ot nyertünk pályázatokon.

2003. évben tenyésztőink révén képviseltettük magunkat a regionális állattenyésztési kiállításokon: Hódmezővásárhely, Debrecen, Kaposvár. A kiállításokon a fajta tenyészcélját reprezentáló, gondosan előkészített állatok kerültek bemutatásra. A regionális kiállításokon a show bírálatokat az Egyesület küllemi bírálója Vágó Barnabás, és tenyésztésvezetője Harmat Ákos végezte. Ezekon a kiállításokon nagy sikert arattak tenyészállataink és a minden délből asztalra került magyartarka húsból készült finomságok. Úgy gondoljuk, aki meglátogatta az Egyesület standját, jó tapasztalatokkal és teli gyomorral nézhetett tovább a kiállítást. Köszönjük a kiállítók színvonalas bemutatkozását, felajánlásait, - melyet elnökségi határozatban köszöntünk meg - és a szervezők munkáját.

A kiállítások és a Tarka Fesztivál felajánlásait köszönjük:

A kiállításokon részt vett tenyészetek: Tevel, Kossuth Mezőgazdasági Szövetke-

zet; Derecske, Petőfi Kft.; Hajdúböszörmény, Béke Agrárszövetkezet; Hajdúnánás, Béke Mezőgazdasági Szövetkezet; Bonyhád, Pannónia Mezőgazdasági Rt.; Egyházasrádóc, Rádóci Agrár Kft.; Nagyvázsöny, Nagyvázsónyi Mezőgazdasági Kft.; Aparhant, Mezőgazdasági Szövetkezet; Kakasd, Nemes János és családja;

Az elmúlt évek során jól működő kapcsolatot építettünk ki a MÁSZ-vel, MSZSZ-vel társ egyesületekkel. A Holstein-fríz Tenyésztők Egyesületével sok esetben közösen lépünk fel és tárgyalunk, most már több kérdésben, amit az első néhány alkalommal - néhány évvel ezelőtt - kisebb megilletődés kísért, később viszont hozzászórtak a körülöttünk élők, hogy a két egyesület sok kérdésben a megbeszélések előtt egyeztet, és így tárgyal.

Továbbra is jó a kapcsolat az országos szervezetekkel OMMI, ÁT Kft, OMT Rt..

Kapcsolatunk a gleisdorfi és wiesenburgi mesterséges termékenyítő állomásokkal, a felső-ausztriai tenyésztőszövetséggel, valamint az Osztrák Hegyitarka Tenyésztők Szövetségével (AGÖF) szinte napi vonatkozású. A Tej Terméktanácsal és a Vágóállat és Hús Terméktanácsal küldötteinken keresztül tartjuk a kapcsolatot

2004. évi feladataink:

- ♦ Megalakult a tejtermelők érdekképviselői szervezete, és a húsmarhások szövetsége
- ♦ KÓDEX átdolgozása - szelekciós bázis kiszélesítése,
- ♦ származási igazolások kiadása, (mindkét hasznosítási típusnál egységes formátum)
- ♦ spermadepó feltöltése,
- ♦ 11 bikával ITV indítás, (8 kettős, 3 hús)
- ♦ "A" módszeres termelésellenőrzött tehénlétszám növelése,
- ♦ fejhetőség vizsgálat és a hús ITV folytatása,
- ♦ kizárólagos magyartarka bázison alapuló tenyészértékbecslés,
- ♦ 2004. évi pályázatok elkészítése,
- ♦ kiállításokon való részvétel, (Hódmezővásárhely, Kaposvár, Debrecen) IV. Tarka Fesztivál Bonyhád,
- ♦ Nemzetközi Fórum szervezése a Kaposexpón "Hegyitarka tehénészetek" üzemeltetésének
- ♦ "A magyartarka" újság IV. évf. 1., 2., 3., 4. szám.

- ♦ 2004. június 16. bikabemutató Szombathely.

Az Ellenőrző Bizottság beszámolóját Hahner Ferenc terjesztette a Küldöttközgyűlés elé. A bizottság megállapította, hogy az Egyesület 2003. évi gazdálkodása eredményes volt, kintlévőségei az előző évihez képest is csökkentek. A mérlegbeszámoló elfogadását javasolták a Küldöttközgyűlésnek.

Ezt követően a 2004. évi költségvetést terjesztette az elnökség nevében Füller Imre ügyvezető igazgató a Küldöttközgyűlés elé elfogadásra, majd Tóth Róza elnök asszony a "Magyartarka fajtaért" emlékérmét adta át Ettig László és Fábán Ferenc uraknak.

8. napirendi pontként az "elit törzskönyveket kapták meg a tenyésztők, a tenyészállataik életteltjesítménye után.

Elit törzskönyvet kaptak:

Az elmúlt évekhez hasonlóan, a küldöttközgyűlésen került sor az Elit Törzskönyvek átadására. 2003. évben két kocseri, - a 0606 ENAR használati számú, 10240 Harald apaságú tehén tizenegy laktáció alatt 63677 kg, míg a 0704 számú, 12707 Univari apaságú tehén nyolc laktáció alatt 60827 kg tejet termelt - egy bonyhádi - száma: 0667, apja: 10236 Stark, termelése: 65327 kg tej, kilenc laktáció alatt - egy teveli - száma: 0338, apja: 11101 Streif, termelése: 61942 kg tej tíz laktáció alatt - és egy mezőhegyesi tehén - száma: 4493, apja: 8247 Postulant, termelése: 60414 kg tej kilenc laktáció alatt - érte el a 60000 kg tej életteltjesítményt. A húshasznú állományokban az Elit Törzskönyvbe sorolás feltétele a 2000 kg választott borjú életteltjesítmény. Ezt a szintet az elmúlt évben egy kocseri - száma: 5363, apja: 9331 Cinkota Hustler, teljesítménye: tíz választott borjú, 2210 kg össztömeggel - egy nyögéri - száma: 1514, apja: 10538 Edda Édes, teljesítménye: nyolc választott borjú, 2018 kg össztömeggel - és egy derecskei tenyészállat - száma: 0368, apja: 9476 Cséplő Romulus, teljesítménye: nyolc választott borjú, 2076 kg össztömeggel - érte el.

Az egyebek napirendi pont keretében kizárásra kerültek mindazok a tagok akik többszöri felszólítás ellenére tagi kötelezettségüknek nem tettek eleget.

A Küldöttközgyűlés után egy közös ebédnél láttuk vendégül küldötteinket és meghívott vendégeinket.

Fábián Ferenc

1937. szeptember 14-én született a bukovinai Andrásfalván. A II. világháború idején szüleivel együtt, akik állattenyésztő földműves parasztok voltak, a jugoszláviai Bácskába telepítették. Négy év vándorlás után a székelyek lovas szekereken menekülve jutottak el Zala megyébe, majd végleges letelepítési helyükre, a Bonyhádi járásba lévő Lengyel községbe.

Az általános iskolát Lengyelen végezte, majd a Budapesti Állategészségügyi Technikumban folytatta tanulmányait, ahol többek között dr. Szmodits Tibor tanár úr keze alatt 1956-ban érettségizett.

Az iskola után a Juhé-pusztai Állami Gazdaság Tabódi Kerületében dolgozott, mint állattenyésztési felcser és brigádvezető. Mivel jövedelme nem fedezte a napi megélhetést sem, hátat fordított a szakmának és a komlói bányába helyezkedett el, mint csillész.

1960-ban a termelő szövetkezetek újrászerveződése idején, mint fiatal agrár szakembert elbocsátották a bányától azzal az indokkal, hogy a lengyeli szövetkezetnek szüksége van a munkájára. 1960-ban megnősült, felesége Sántha Etelka lett, és nem Lengyelen, hanem Majoson kezdte meg újra az állattenyésztési munkát. A házasságból két fiú született Béla és Ferenc. Béla itt ül sorainkban, mint egyesületi tag, magángazdálkodó.

A majosi termelőszövetkezet állattenyésztőjeként 1961-ben 50 db vegyes, úgynevezett "beadott" tehénnel kezdte el a tenyésztést. 1964-ben kezdődött a mesterséges termékenyítés a szövetkezetben és a tervszerű apaállat kiválasztás, valamint az állománynövelés. A szakmai munkát egy személyben irányította és felügyelte. 1973-ban a Majosi Aranykalász, a Bonyhádi Petőfi és Ezüst kalász Szövetkezetek egyesítéséből létrehozott Bonyhádi Pannónia Mezőgazdasági Termelőszövetkezet főállattenyésztője lett. 1978-ban a Kakasdi Termelőszövetkezet is csatlakozott a Pannónia Szövetkezethez, melynek ekkor 970 kettőshasznosítású magyartarka tehene volt. Az állomány javítása céljából, Svájcból több alkalommal vemhes üszőt importáltak. A tenyészállatok kiválogatásában személyesen vett részt, a sikeres munkát bizonyítja, hogy a le származottak között ma is több bikanevelő tehén található a tenyészetben. Vezetése alatt az állományból számos híres tenyészbika került ki. Az 1973-ban született 4204 Izmos, az 1974-es évjáratból az 5384 Sántán, 5385 Fama, 5386 Fábián, az 1978-as évjáratból a 6833 Hajdú, vagy a 4414-es német Hadrián fia a 6907 Hadrián, az 1979-es évjárat országosan is ismert sok fehérret örökítő bikája a 7335 Hári, és még sokáig sorolhatnám. Talán ugorjunk egy nagyot az időben, - amikor már én is a keze alatt dolgoztam - és emlékezzünk meg az olyan "hírességekről", mint az 1986-ban született Romulus fiúk közül a 10696 Fázós Romulus, a 10781 Felejtő Romulus, a 10794 Füttyös Romulus, vagy az 1988-ban született 12594 Hites Sack, melynek több tízezer lánya termelt. 1989-ben született a 11974 Iliász Zeus, vagy az 1991-ben született 12845 Lehel Renner-fia.

Az országban megrendezett mezőgazdasági kiállításokra küldött üszök, illetve tehének több alkalommal magas elismerést, első díjat, tenyésztői nagydíjat kaptak. Fábián Ferenc egyik alapítója és elnökségi tagja volt az 1989-ben alapított Magyartarka Tenyésztők Egyesületének. Szakmai munkáját több alkalommal kitüntetéssel jutalmazta a termelőszövetkezet, illetve a Mezőgazdasági Minisztérium.

1994. szeptember 14-én betegsége miatt nyugdíjba vonult. Felépülése után Béla fia farmján segít a családi gazdaságban. Jelenleg Majoson él feleségével, hat unokája van.

Ettig Laci bácsival együtt maradandót alkottak.

Gratulálunk a kitüntetéshez.

A "MAGYARTARKA FAJTÁÉRT" EMLÉKÉREM KITÜNTETETTJEI

Ettig László

1921. július 20-án született Gyulán. Édesapja Ettig Károly, édesanyja Somogyi Erzsébet, mindketten pedagógusok voltak.

Iskolai tanulmányait Dunaharaszton, és Szekszárdon kezdte meg, majd Baján a Kertészeti technikumban folytatta, később Gödöllőn, az Agrártudományi Egyetemen agrárközgazdász oklevelet szerzett. Munkáját a Bonyhád, István-major uradalomban kezdte, ahol bevonulásáig,

1940-ig dolgozott. Az 1940-1945 közötti években, megszakítás nélkül frontszolgálatos volt, majd a háború után 1945-től 1947-ig a Szovjetunióban, Sztálingrádban volt hadifogoly.

A hadifogság után nem fogadták vissza az uradalomba. Hogy megélhetését biztosítani tudja a nagymányoki közsébbányában vállalt csillé-si munkát 1947-1948-ban.

1947-ben megnősül, felesége Liebhauser Teréz. Házasságukból két gyermekük született, Beatrix és László.

1949-ben Budapestre költözik családjával és négy évig a Földművelésügyi Minisztériumban, dolgozik, majd a Minisztertanács Titkárságára kerül, ahol 1957. január 17-ig dolgozott.

Mivel részt vett az 1956-os forradalomban, el kellett hagynia Budapestet. 1957. júliusától, 1959. március 15-ig körzeti mezőgazdasági felügyelő lett Kismányok és Majos községekben.

1959-1981-ig, 23 évig termelőszövetkezeti elnök. 1959-ben a Majoson megalakult termelő Szövetkezet elnökévé választották, később többszöri egyesülés után a Pannónia Mezőgazdasági Szövetkezet elnökeként ment nyugdíjba 1981. július 31-én.

Egész szövetkezeti munkássága a magyartarka fajtához köti. Az ő keze alatt lett törzstenyésztet, bika-előállító tenyészet az itt lévő állomány. Az 1972-es kormányrendeletben előírt átkeresztelést sikerült munkatársaival összefogva, közös erővel kikerülniük, így a szövetkezetben megmaradt a magyartarka és a világ legnagyobb kettőshasznosítású állománya lett. Számos kiállításról hoztak el előkelő helyezést, tenyésztői nagydíjat.

Maradandót alkotott több agrártörténeti írásával is, többek között "A magyartarka szarvasmarha bonyhádi tájfajta" című szakkönyvével, melyet 1999-ben adtak ki. A könyvben a bonyhádi tájfajta múltját, jelenét és várható jövőjét foglalja össze.

Ma is számos társadalmi megbízatást vállal, a Hadifoglyok Bajtársi Szövetsége helyi szervezetének titkára, 1975-től a Takarékszövetkezet igazgatóságának tagja, majd 1982-től 2001-ig elnöke.

Munkásságát számos miniszteri kitüntetéssel ismerték el. A Munkaérem ezüst fokozata, a Munkaéremrend ezüst fokozata, a Munkaéremrend arany fokozata birtokosa.

1987-ben Bonyhád város díszpolgárává avatták.

Jelenleg Majoson él, három unokája és két dédunokája van és hamarosan, talán éppen László napra megszületik harmadik dédunokája is. Munkatársaival maradandót alkotott.

Gratulálunk a kitüntetéshez.

Vágó Barnabás küllemi bíráló, MTE

NÉMA KFT. – AKASZTÓ

Köszöntöm a Magyartarka olvasóit. Mint már megszokhatták lapunk minden számában bemutatunk egy tenyészetet. Ebben a lapszámban egy olyan magyartarka tenyészetet ismerhetnek meg, ahol a legelőre alapozott húsmarhatartásban látják az ágazat jövőjét. Jövedelmük nem csak a szarvasmarhatartásból származik, de jól kiegészíti a más forrásból származót.

A Néma Kft. 1992-ben, Akasztón alakult családi vállalkozásként. Fő tevékenysége a nádatartás- és értékesítés, emellett napjainkban már egyre nagyobb hangsúly fektetnek az állattenyésztésre.

2002-ben 55 db magyartarka fajtájú vemhes üszőt vásároltak a sári Mg-i Termelőszövetkeztől és egyesületünk hajdúnási intervenciós telepéről.

Az állattartás hagyomány a családban. A családtagok szülei és nagyszülei már az 1800-as években is ezzel foglalkoztak és ez öröklődött generációról-generációra. A rokonság nagy része ma is állattartással foglalkozik.

A gazdaság jelenlegi állománylétszáma összesen 162 db: ebből 58 db tehén, 61 db vemhes üsző, 40 db növendék és 3 db tenyészbika. Minden született nőivarú állatot megtartanak, hiszen egy nagyobb állományban látják az ágazat erősebb eltartó képességét. 200-300 tehénre szeretnék rövid időn belül fejleszteni a gazdaságot. Így csak a hímivarú egyedek kerülnek értékesítésre. Az eladási súlyt a piaci kereslet-kínálat határozza meg. Jelenleg 250-300 kg a legkeresettebb súly, de közeljövőben tervezik egy több száz hízbika befogadására alkalmas hizlalda kivitelezését. Véleményük szerint csak így tudnak egyszerre nagy mennyiségű, ugyanakkor jó minőségű vágóállattal megjelenni a piacon.

Az állomány 2003 óta húsos termelésellenőrzés alatt áll, amit az egyesületünk koordinál és végez.

Közel 1000 ha gyp, és 100 ha szántó áll rendelkezésre a takarmány előállítására. Megtermelik saját szükségletre a siló kukoricát, lucernát, fűszénát. Minden mun-

kafolyamat gépesített, amit erő- és munkagépek vásárlásával értek el. A legelőn lévő állatok felügyelete szinte 24 órás elfoglaltságot igényel, ezért a családtagokon kívül alkalmazottakra is szükségük van. Az állattartásra az extenzív (kültérjes) legeltetés a jellemző. Az állatok nyártól őszi villanypásztorral elkerített legelőn vannak. A téli időszakot félig zárt istállózott rendszerben vészelik át, ahol kukoricasilót és fűszénát, szükség szerint abrakot kapnak.

A termékenyítés szabad pároztatással, 3 tenyész bikával történik. A bikák közül kettőt Derecskéről, egyet Nyőgérről vásároltak.

A gazdaság alap gondolata nem elsősorban mennyiségi, mint inkább a minőségi vágómarha előállítás. Mindezt minimalizált ráfordítással és ésszerű befektetésekkel igyekeznek elérni.

A tenyészet célja elsősorban kiváló, jó minőségű húsmarha és tenyészállat előállítás. Egyesületünk mindkettőben segít-

seget nyújt a kívánt célok megvalósításához. A folyó termelésellenőrzés, pedig lehetőséget ad arra, hogy ezt minél hamarabb elérhessék.

Remélik, hogy az Európai Unió és a kirtartó, fáradtságos munka, idővel meghozza a kívánt eredményt.

Magam és munkatársaim nevében kirtartást és további jó eredményeket kívánok a Néma Kft. minden munkatársának. Zárszóként pedig csak annyit, hogy a Magyartarka Tenyésztők Egyesülete a húsmarhatartókkal karöltve küzd a legelőre alapozott marhatartás térhódításáért.

Vágó Barnabás küllemi bíráló, MTE

BARNA FARM KFT. – TENK

Ebben a számban megismerkedhetünk egy olyan tenyészetünkkel is, amelyben két évvel ezelőtt még Holstein fríz fajtaival igyekeztek a hazai tejpiac meghatározó tehenészetévé válni. A Barna Farm Kft. alapítója és tulajdonosa az állattartást 1974-ben kezdte három tehénrel. Az akkori 30 ezer forint támogatásból vette teheneit és a tartáshoz szükséges eszközöket. 1993-ban már 100 db magyartarka és Holstein fríz keresztezett tehén állománnyal rendelkezett. Nem volt földterület és a hanyi érpartok legeltetésével kellett a tejet termelnie. Később, a Holstein fríz fajta leváltásakor, az itt szerzett tartási tapasztalatait használta fel.

A telepet, - mely korábban egy állami gazdaság tulajdonában lévő, felújításra szoruló telep volt - 1993-ban reorganizációs hitelből megvásárolta. 500 Holstein fríz tehénrel és 150 db Holstein fríz szaporulattal indult a munka. A tejelő állomány 10 évig termelt, majd 2003-ban az előcsatlakozás szele váltásra ösztönözte a tulajdonost. Az állomány leukózis fertőzöttsége 70% volt, amikor állami támogatással kivágták a fertőzött Holstein fríz állományt. Rendelkeztek 500 ha bérelt legelővel, és 800 ha - szintén bérelt - takarmány termő területtel. Ehhez vásároltak Hajdúnánásról 250 db magyartarka vemhes üszőt és megvették a pusztamonostori állományt is. Jelenleg 450 db tehén legeltetési tartása biztosított a telepen. Az állomány tervezett létszáma: 650-700 db.

A tartási rendszer adott volt. A tejelő állománytól örökölt kötött pihenőboksos istállók, pihenőteressé alakították át. Csak téli időszakban használják az istállót, egyébként nappal a legelőn vannak, estére, pedig karámokba terelik az állatokat. A legelőn szükség szerint van kiegészítő szalastakarmány etetés, az ivóvíz pedig mindig hozzáférhető. Mind a legelő, mind a takarmánytermő terület része a Bükki Nemzeti Park tűzokvédel-

mi programjának, ezért a használat szigorú feltételek mellett történik. Például nem lehet villanypásztort használni, ezért a legeltetés élőmunka igénye nagy. Beta-kerítéskor az első kaszálás június 15-e előtt nem történhet meg, mely miatt a lucerna első kaszálása csak szenázs készítésére alkalmas. A szigorú előírások előnye viszont, hogy a nagyobb állami támogatás jól kiegészíti a húsmarhatartás bevételeit. (A tavalyi évben a terület után 30000 Ft/ha támogatást kaptak.)

Minden erő- és munkagép saját tulajdonban van. A géppark folyamatos felújítása zajlik. Most vásároltak 2 kaszálógépet, 2 rendsodót és 1 körbálázót, kiváltva az öreg gépeket. Ezzel akarják kihasználni az idei év időjárásából adódó kedvező lehetőségeket. Így minden munkafolyamatot a megfelelő időben tudnak tervezni és elvégezni.

A takarmányozásnál fontos szempont, hogy minél több saját előállítású etetni való legyen. Télen kiegészítő takarmányként darált kukoricát, lisztet és ásványi anyag kiegészítőket vásárolnak.

A tenyészetben egy éve folyik termelésellenőrzés, amit Egyesületünk végez. A telepen hús termelésellenőrzési program segítségével, a tenyészet által gyűjtött adatokból számolunk tenyésztési adatokat. Emellett a program kiváló a mindennapi nyilvántartásra. Hosszú távú célkitűzés, hogy az utódokról származási lapot tudjanak kiállítani. Saját tenyészállatokkal kívánnak megjelenni a tenyészállat piacon. Szeretnék az állományt tisztavérben továbbtenyészteni. A fajtaváltással minimálisra csökkent az állategészségügyi költség is. Az elletés és a termékenyítés folyamatos. A ciklikusságban rejlő fertőzési lehetőség ezzel kiküszöbölhető. A termékenyítés tenyész-bikákkal történik. Az apaállatok Kocsérról, Derecskéről és a Hortobágyról származnak. Az utódok származási azonosítása vérvizsgálattal történik.

Az alkalmazottak létszáma is a felére csökkent. Napi műszakban 5 ember dol-

gozik (ellető, éjszakás, takarmányos-ete-tős). A növénytermesztésben még 5 gépész és 2 szerelő dolgozik. Ez összesen 20 fő alkalmazottat jelent. A tulajdonos elégedett a fajta eredményével.

Ne felejtsük el, hogy a hajdúnánási és a pusztamonostori állatok is fejt állományból jöttek.

Félő volt, hogy a magas termelés miatt probléma lesz a legeltetéses, fejést nélkülöző tartással. Néhány egyed kivételével (eleve leszakadt tőgyű öreg tehenek) minden állat alkalmazkodott a legelőhöz. Problémamentes ellést produkáltak, pedig az első időszakban a 200 db vemhes üsző másfél hónap alatt ellett le. Az állomány azóta is - 500 hektáron - bizonyítja a fajta létjogosultságát extenzív tartásban.

A két állomány összeállt és ma már egy-séges gulyát alkot. A tehenek jó anyáknak bizonyultak és könnyen dajkásíthatók. Egymás borjait is táplálják, ha erre szükség van.

Példa értékű az eredmény, amit a tulajdonos és az állomány felmutatott. Sok kételkedő tenyésztőnek bizonyította ezzel, hogy a magyartarka húsmarhaként is meghatározó pozíciót tölt be a hazai szarvasmarhatartásban. A tenyésztővel közösen azon dolgozunk, hogy néhány éven belül nem csak a tenyészüsző, de a tenyész-bika előállításba is bekapcsolódhassanak. Ezzel bővül a fajta tenyészési bázisa, mi pedig sok kiváló tenyészállathoz juthatunk.

Rácz Károly elnökségi tag, MTE

BIKABEMUTATÓ SZOMBATHELYEN

Ez év június 16-án tartotta a Magyartarka Tenyésztők Egyesülete és az OMT Rt. a hagyományos magyartarka tenyészbika bemutatóját az OMT Rt. Szombathelyi Állomásán. A szép számú érdeklődő először Dr. Séllei Erzsébet megyei szakállatorvos előadását hallgathatta meg az állatvédelem, állatjólét aktuális kérdéseiről, elsősorban a szarvasmarhát tartók szemszögéből. Ezután került sor a bikabemutatóra. A szemerkélő eső ellenére, a szépen előkészített bikák, jól tűrték a közönség jelenlétét, a mustráló szemeket.

Először a fiatal tenyész bikák bemutatása és bírálata zajlott. Vágó Barnabás, az Egyesület küllemi bírálója három csoportban bírálta és állított rangsort. Az elsőben az idén tavasszal ivadékvizsgálatban indult öt darab kettőshasznú bika került felvezetésre. A csoport győztese a **17572 Jáki Bátor Horwart** lett. Ezután az őszszel induló négy bika került bírálatra. Itt, a szintén jáki tenyésztésű **18110 Jáki Cudar Rumbát** sorolta az első helyre a bíráló. A harmadik csoportban az állomáson álló öt db osztrák bika bírálata következett. Az inkább tejelő jelleget mutató "sógor" bikák közül az első helyezett a **Repal** nevű tenyészbika lett. Végül a három első összevetésére került sor, melyben a klasszikus kettőshasznú jelleget leginkább képviselő **18110 Jáki Cudar Rumba** diadalmaskodott. A bikák tenyésztőit az Egyesület vezetői díjakkal jutalmazták.

Ezután a várományos bikák bemutatása következett. A sort a **17760 Nyőgéri Buzogány Váost** húshasznosítású szarvtalan tenyészbika nyitotta, mint a nem fejt típus klasszikus képviselője, kitűnő húsformákat mutatva. Majd minden évjárat két-két kiemelkedő képviselőjét vezették fel. A jelenlévők megcsodálhatták a **17045 Teveli Artúr Samurait**, a **17043 Kocséri Apafi Samurait**, a **16455 Kocséri Zenit Spirot**, a **16456 Kocséri Zsombor Huckit**, a **16244 Bonyhádi Vezetes Horst** és a **15985 Ménesbirtok Vihar Spiro** küllemét és megismerhették a

bikák származását, STV eredményeit és szüleik teljesítményeit. A bemutatott bikák közül **Zsombor** és **Vihar** a hús tenyészértéke alapján már forgalmazható.

A bemutató csúcspontjaként a már tej tenyészértékkel rendelkező, az Rt. spermakínálatának gerincét adó apaállatok következtek az alábbi sorrendben: **15672 Jáki Tekergő Husaldó**, **15671 Bonyhádi Takarékos Stark**, **15275 Bonyhádi Szerenád Malf**, **14989 Teveli Sepi Stralist**, **14894 Kocséri Sás Malf** és a legmagasabb tenyészértéket képviselő **14500 Mindszenti Refrén Zitát**. A jelenlévők megismerkedhettek a bikák részletes tenyészértékével, felhívták figyelmüket a legkiemelkedőbb tulajdonságaikra, illetve szavazhattak a legszebb tenyész bikára. A bemutató végén Tóth Rózától, az egyesület elnökétől díjat vehetett át Dr. Zándoki Béla, az OMT Rt. vezérigazgatója a szakmai program megszervezéséért, valamint **14500 Mindszenti Refrén Zitát** - a közönség szavazatai alapján legszebbnek ítélt bika - tenyésztőjeként.

A bikabemutató időzítése mindig a tenyészérték becsléshez igazodik. Így a tenyésztők a legfrissebb adatokhoz jut-

hatnak hozzá. A mostani májusi értékelés mérföldkő a magyartarka tenyésztésben.

Mivel a magyar holsteinfríz tenyésztés jelentős része a magyartarka átkezelésével indult, a két fajta tenyészérték becslését azonos adatbázison lehetett végezni. Azonban az utóbbi 5-10 évben a két fajta már teljesen elkülönült, jellegében külön vált. A szakemberek számára szembeütő volt, hogy egyes bikáknak a tenyészértéke a valós értéknél alacsonyabb illetve magasabb volt, ez tette szükségessé, hogy a 2004. májusi értékelést már külön magyartarka adatbázison végezzük el. Kiértékelve a minősített bikákat most már nyugodtan mondhatjuk, az említett anomáliák felszámolódtak, a bikák tej tenyészértéke a valóságot tükrözi. Mód nyílt a forgalmazhatósági küszöb emelésére is. 112 KTI és 60% ismételtetés fölött kerülhet a bika spermája forgalmazásra. Fontos előrelépés még, hogy már több bikánk rendelkezik hús tenyészértékkel. Fiaik minősítő vágása után osztrák, német és olasz bikákkal együtt kerültek értékelésre. Ez a széles adatbázis lehetővé tette azt is, hogy rokonsági fokok alapján egyes tenyész bikáink számított hús tenyészértéket kapjanak. A részletes eredmények, a július 1-

től érvényes árak a Magyartarka e számában megtalálhatók. Most, a kínálat néhány érdekességére, az egyes bikák értékeire szeretném felhívni a figyelmet. Az emelt forgalmazhatósági küszöb ellenére a kettőshasznú kínálatunkban 21 db bika szerepel.

Idősebb bikáink megbízhatóan tartják tenyészértéküket. **Lenge** még mindig a legjobb beltartalom javító, kiváló tögyalakulással. A montbeliarde vérségű **Iceberg**, **Makád**, **Nesztor** és **Rajna** nagy tejmenyiség javítók, gyengébb izmoltság és lábszerkezet mellett. **Pálinkás** sok tejet, szép tögyet és jó szomatikus sejtszámot örökít. **Rex** továbbra is a legkiválóbb küllemű és a legjobb szomatikus sejtszámú lánnyal büszkélkedhet. **Refrén** a kettőshasznú típus jövőbe mutató bikája, sok tejet, jó küllemet örökít, de a legnagyobb értéke a magas fehérje

beltartalom, BB kappakazein genotípus mellett. Lányai a sajtgártók kedvenc tehenei lehetnek. Régóta megbízhatóan jó bika **Sás** és **Rezső**.

A fiatalabb generáció is több kiváló bikát hozott. Kiemelném **Husberg** két fiát, **Sima** és **Színvonalas** kiváló küllemmel, jó fehérje örökítéssel és kedvező szomatikus sejtszámmal rendelkezik. A teveli tenyésztés értékét mutatja **Takaros** és **Trió**. Utóbbi, apjához hasonlóan a tej beltartalomban jeleskedik, **Takaros** viszont szinte minden tulajdonságban javító bika, vélhetően az egyik legkeresettebb lesz a spermája.

Felhívom a tisztelt olvasóink figyelmét, hogy a szomatikus sejtszám tenyészértéket fordítva kell értelmezni. Itt a minél alacsonyabb szám jelenti a javító hatást. A százás érték az átlagot mutatja, és minél inkább felette van a száz-

nak, annál kedvezőtlenebb. A húshasznosítású állományoknak ajánlott bikák két csoportra oszthatók. Egyikbe azokat sorolhatjuk, amelyek az utódaik 205 napos választási súlya alapján kerültek értékelésre, a másikba, pedig azokat, amelyeknek a meghízalt fiaik vágási eredményéből számoltattunk tenyészértéket. Mindkét értékelés alapján kiemelkedő eredményt ért el **Tavas**, **Totem** és **Tarka**. Előbbi kettő szarvtalan bika. A hústípus kiváló képviselője még **Vásott**. Aki pedig végsúlyra hizlalja bikáit, annak ajánljuk **Vidám** és **Vincze** használatát.

Kínálatunkról elmondható, hogy igé- nyei és lehetőségei szerint mindenki megtalálhatja a neki legjobban megfelelő, ismert és megbízható tenyészértékű apaállatot.

Harmat Ákos tenyésztésvezető, MTE

ELNÖKSÉGI ÜLÉS SZLOVÁKIÁBAN

Az Európai Hegyitarkatenyésztők Szövetsége az idén május 16-25. között Szlovákiában tartotta két évente esedékes elnökségi ülését. A rendezvényen Magyarországot Tóth Róza elnök asszony, Füller Imre ügyvezető igazgató, Dr. Stefler József, a Kaposvári Egyetem professzora és jómagam képviselhettük. Mint általában, az ötnapos program első napja ezúttal is a vendéglátó ország néhány, a tenyésztés gerincét képező gazdaság és intézmény bemutatásával telt. A Nitra Luzianky-ban található SBS mesterséges állomás, és a bikák zömét előállító két tenyésztő látogatása közben alkalmunk volt betekinteni a szlovák szarvasmarhatenyésztés jelenlegi helyzetébe, és megállapíthattuk, hogy problémáik nagyban hasonlóak azokhoz, amelyekkel Magyarországon találkozhatunk. A tej felvásárlási ára - ellentétben azzal, amivel a hazai tejipari cégek riogatnak bennünket - nem alacsonyabb a hazainál, és ez elmondásuk alapján náluk is megkérdőjelezi a tejtermelés gazdaságosságát. A kettőshasznú állomány nagyobb része megmaradt

szövetkezeti, vagy társas tulajdonban, a húsmarhatartás viszont elenyésző, az ország csak 35.000 anyatehénre kapott támogatási kvótát.

A második napon került sor magára az elnökségi ülésre. A tagországok beszámolóit követően a Szövetség elnöke, Richard Pichler ismertetett egy munkatervet, mellyel megőrizhető a fajtacsoport versenyképessége. Az ehhez szükséges programot az alábbiak szerint fogadta el az Elnökség:

- Az európai hegyitarkatenyésztőknek az eredményes tenyésztés érdekében (aktív populáció kiszélesítése) még szorosabb együttműködésre kell törekedniük. Ennek keretében a kettőshasznosítású fajtaváltozatra egységes tenyészcélt kell megfogalmazni.

- Egységesíteni kell a küllemi bírálati rendszert, az értékelési metodikákat és a tenyészértékbecslés rendszerét.

- A küllemi bírálat területén megmutató közös együttműködést a továbbiakban is szükséges fejleszteni.

- A 10 tagország közreműködésével fu-

tó európai ivadékvizsgálati programot tovább kell fejleszteni, különös tekintettel az adatharmonizációra és az egyéb értékmérők (küllem, hús) tenyészértékbecslésbe való vonására.

- A fajta tiszta vérben való megőrzése elengedhetetlen, a fajtára jellemző értékes tulajdonságokat fenn kell tartani.

- A tejmenyiségnek és a beltartalmi paramétereknek továbbra is kiemelt a jelentősége, hiszen a fajta versenyképességének ez az egyik legfontosabb kulcsa.

- A hegyitarka hústermelő képességének és húsminőségének megőrzése továbbra is kiemelt fontosságú feladat, az eddigieknél még nagyobb figyelmet fordítva a hús konyhatechnikai és organoleptikai (porhanyósság, márványozottság) tulajdonságaira.

- A hegyitarka hústermelő képességben és húsminőségben mutatkozó fölényt a tejtermelő fajtákkal szemben a borjúárban érvényre kell juttatni. Ez sajnos még sok országban nem tapasztalható.

- A teljesítménynövelés mellett a fajta kiváló küllemi tulajdonságai is megőr-

zendőek (küllem, technológiai tűrőképesség, tögyformák).

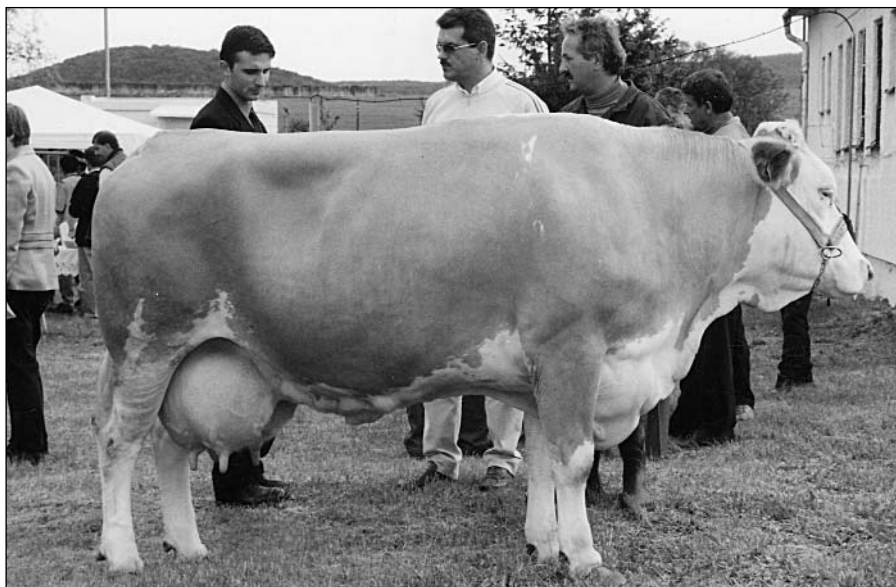
- A hegyitarka fitness tulajdonságokban mérhető előnyét feltétlenül meg kell őrizni, különös tekintettel a hasznos élet-tartamra, az anyagforgalmi stabilitásra, a kimagasló termékenységre és az alacsony szomatikus sejtszámra. Ezek a tulajdonságok összességében a tehentartás költségeit csökkentik (alacsonyabb felnevelési, állatorvosi és gyógyszerköltség).

- A hegyitarkának megfelelő adottságai vannak az ún. ökológiai gazdálkodás folytatására, amelyben az eddigieknél nagyobb szerepet játszhat. Ez összefüggésben van a kiváló fitness tulajdonságokkal.

- Az anyatehentartásban a genetikai szarvtalanságnak nagyobb jelentőséget kell tulajdonítani.

- A modern biotechnikai és biotechnológiai eljárások meggyorsítják a genetikai előrehaladást, ezeket szükséges a tenyésztési programokban is felhasználni.

- A fajta jövője szempontjából ki kell használni a tenyésztőszervezetek és a tu-

dományos műhelyek (egyetemek, kutatóintézetek) között létrehozható kutatás-fejlesztési programokat.

- Jelentősen javítandó a fajta európai és világ marketingjével kapcsolatos tevékenység.

- A kettőshasznosítás lényeges ökoló-

giai előnyökkel rendelkezik a specializált fajtákkal történő termeléssel szemben. Mivel a hegyitarka a világon az utolsó tradicionálisan kettőshasznosítású fajtacsoport, az ebből fakadó előnyöket tenyésztői úton folyamatosan javítanunk kell.

Beérkezési határidő: 2004. július 15.

II. TARKA FOTÓPÁLYÁZAT

A pályázat rövid ismertetése: Bonyhádon, a Tarka Fesztiválhoz kapcsolódóan második alkalommal rendeznek fotókiállítást, amelynek témája a szarvasmarha és annak tenyésztése. Tehát nem kizárólag a magyartarka fajta egyedei örökíthetők meg, hanem valamennyi szarvasmarha fajta, bármilyen környezetben és bármely módon! A pályázat nyitott, azon foglalkozástól, lakóhelytől és életkortól függetlenül bárki részt vehet, fekete-fehér és színes papírképekkel. A pályázatot szakmai szempontból felügyeli a Magyartarka Tenyésztők Egyesülete és a Magyar Fotóművészeti Alkotócsoporthoz Országos Szövetsége.

Pályázati feltételek: egy szerző maximum öt alkotást küldhet be. Ezen belül a fekete-fehér és a színes papírképek aránya szabadon eldönthető. A fotók mérete 18x24 cm legyen. Minden pályamű hátoldalán jól olvashatóan szerepeljen a

szerző neve, postacíme, telefonszáma, továbbá a fotóművészeti alkotás címe és a felvétel helyszíne is. A fényképeket visszaküldésre is alkalmas csomagolásban kéri beküldeni, ajánlott nyomtatványként. A kiállítás népszerűsítésével kapcsolatos publikációkban szerzői jogdíj fizetése nélkül jelennek meg - a szerző nevének feltüntetésével és tiszteletpéldány biztosításával - a kiállításon szereplő művek. A Magyartarka Tenyésztők Egyesülete a kiválasztott képek közlési jogát esetleg megvásárolja szakmai lapjában való felhasználásra, a szerzőkkel való egyeztetés után.

Nevezési díj: a beküldött alkotások számtól függetlenül 400 Ft/fő, amelyet postaköltségre és a kiállítás népszerűsítésére kívánnak felhasználni a rendezők.

További információ és nevezési lap igényelhető: Vörösmarty Mihály Ifjúsági és Művelődési Központ, 7150 Bonyhád, Széchenyi tér 2. Telefonszám: (74) 451-455. A pályaműveket is erre a címre kell beküldeni, vagy személyesen beadni.

Beküldési határidő: 2004. július 15.

Zsűrizés: 2004. július 20-28 között.

Értesítés a zsűri döntéséről:

2004. augusztus 10-ig.

A kiállítás hivatalos megnyitása: 2004. augusztus 14-én, 15 órakor

A kiállítás megtekinthető: Bonyhádon, a művelődési központban (Széchenyi tér 2.), augusztus 13-tól 27-ig.

A képek visszaküldésének időpontja: 2004. szeptemberben.

A nevezési lap megtalálható mostani számunk 16. oldalán!

XI. ALFÖLDI ÁLLATTENYÉSZTÉSI NAPOK

Hódmezővásárhely 2004

A Hódmezőgazda Rt. a már hagyományossá vált állattenyésztési kiállítását az idei évben is a töle megszokott színvonalon készítette elő és bonyolította le.

Az április 23-25. között tartott rendezvény méltán híres határainkon innen és túl az állattenyésztők és az ehhez kapcsolódó szolgáltatók körében. A kiállítás megnyitóján Benedek Fülöp államtitkár kiemelte a magyar állattenyésztés és a magyar állatfajták fontosságát, értékeit.

Az Egyesületünk, - mint eddig minden alkalommal - képviseltette magát ezen a rendezvényen. Az állattenyésztési napokon bemutatott egyedek három tenyészetből érkeztek. Ezúton is szeretném név szerint megköszönni kiállítóinknak, az Állami Ménesbirtok Rt.-nek Mezőhegyesről, a Béke Agrárszövetkezetnek Hajdúböszörményből és nem utolsósorban a szabadkígyósi Mezőgazdasági Szakiskolának, hogy tenyészállataikkal hozzájárultak a magyartarka fajta népszerűsítéséhez.

Az állatok show-bírálatát 23-án délután láthattuk. A bírálatot Harmat Ákos tenyésztésvezető végezte. Amíg a bíráló a sorrendet felállította, megismerkedhettünk a fajta múltjával, jelenével, jövőjével. Képet kaphattunk a tenyésztés irányáról, célkitűzéseiről és a megvalósítás

lehetőségeiről. Mindezt az egyesület ügyvezető igazgatójának előadásából ismerhette meg az érdeklődő közönség.

A bemutatott 15 tenyészállatból 5 szűz üszöként, 5 vemhes üszöként, 5, pedig tehénként versengett a kategória első helyéért.

DÍJAZOTTAK

Szűz üsző kategória:

I. helyezett: 103 kat. számú 1659 egyed

Apja: 16930 Bonyhádi Acél Horwart

Tenyésztő és tulajdonos: Béke Agrárszövetkezet, Hajdúböszörmény

II. helyezett: 101 kat. számú 0616 egyed

Apja: 12303 Jogos Radi

Tenyésztő és tulajdonos: Szabadkígyósi Mezőgazdasági Szakiskola, Szabadkígyós

Vemhes üsző kategória:

I. helyezett: 205 kat. számú 0666 egyed

Apja: 12985 Löncs Hodscha

Tenyésztő és tulajdonos: Béke Agrárszövetkezet, Hajdúböszörmény

II. helyezett: 204 kat. számú 0265 egyed

Apja: 15036 Stramy

Tenyésztő és tulajdonos: Állami Ménesbirtok Rt., Mezőhegyes

Tehén kategória:

I. helyezett: 303 kat. számú 3670 egyed

Apja: 14086 Strahlist

Tenyésztő és tulajdonos: Állami Ménesbirtok Rt., Mezőhegyes

II. helyezett: 304 kat. számú 0896 egyed

Apja: 14084 Profil

Tenyésztő és tulajdonos: Állami Ménesbirtok Rt., Mezőhegyes

KÜLÖNDÍJAK

A Magyartarka Tenyésztők Egyesületének különdíját a 301 kat. számú tehén kapta a legszebb tőgy birtokosaként. Tenyésztője és tulajdonosa: az Állami Ménesbirtok Rt., Mezőhegyes. A díjat Harmat Ákos tenyésztésvezető adta át.

A Magyartarka Tenyésztők Egyesületének tenyésztési nagydíját a mezőhegyesi Állami Ménesbirtok Rt., Mezőhegyes kapta. A díjat Ments András alelnök adta át.

Az Országos Mesterséges Termékenyítő Rt. különdíját az Állami Ménesbirtok Rt., Mezőhegyes kapta.

A díj 20 adag sperma: 14500 Mindszenti Refrén Zitat, vagy 14179 Bonyhádi Pálinkás Zitat, vagy 15671 Bonyhádi Takarékos Stark bikától.

A különdíjat dr. Zándoki Béla vezérigazgató adta át.

A hétvége mindhárom napján nagy volt az érdeklődés az egyesület pavilonjában. Reméljük, mindenki jól érezte magát, még ha az időjárás nem is volt mindig kegyes hozzánk.

Piaci információkkal láttuk el az érdeklődőket, és ha kellett segítettünk a tartási, takarmányozási, tenyésztési kérdésekben is. Az állattenyésztéssel foglalkozók számára egy ilyen színvonalas és nem utolsósorban hasznos néhány nap üde színpont lehet, és erőt adhat a hétköznapi napokban.

Dr. Szmodits Tibor, nyugalmazott minisztériumi főtanácsos

EMLÉKEZÉSEK

3.1 Svájc (folytatás)

*"Az alkonypirban fénylenek a
/hegy/csúcsok a legszebben."
/Am Abendrot glänzen die Gipfel
am schönsten./
/svájci közmondás/*

Az előzőekben rövid áttekintést adhattam a legfontosabbakról, amit a svájci államszövetségről tudni kell. Az akkor még 25 kantonból álló ország fővárosában, Bernben volt a felvásárló bizottságunk székhelye, amikor a szimentáli felvásárlás volt, míg a borzdereseké a festői vierwaldstätt-i tó mellett fekvő Brunnenben. A felvásárlásokat a tenyésztőszövetségek gondosan előkészítették, miután hivatalosan közöltük írásban is a részünkről támasztott minőségi követelményeket. A felvásárlás gyakorlati szervezője egy kitűnő, idős, tapasztalt szakember /korábban FAO szakértő/ E.Aegerter volt a szimentáli területen, míg a bronzderesen Beffa úr igyekezett ugyanezt ellátni.

A felvásárlás menete a következő volt: az első őszi nagy bikavásárra, mely akkor még Bernben volt, augusztus végén utaztunk ki. Már a megnyitást megelőzően a bejárat kapunál megnéztük a számunkra megfelelőnek ítélt bikákat, akkor, amikor azokat tulajdonosaik a vásárral egybekötött bírálatra utánfutó járműveikkel felhozták. A nálunk lévő katalógusból pontosan kiolvashatók voltak a bikára vonatkozó tenyésztési és származási adatok. Több száz egyed hoztak fel a gazdák. A kiszemelt egyedek tulajdonosaival ekkor kezdődött meg a tárgyalás, alkudozás, megegyezés, vagy az "üzlet" megücsült. Izgalmas volt az a pillanat, amikor a második, harmadik napon a korcsoportonkénti hivatalos bírálat befejeződött és a felhalmozott egyedek egymás mellett álltak, rangsor szerint. Jóleső érzés volt, amikor a már megvásárolt bikáinkat a rangsor elején találtuk. /Besorolásuk után az árak akár kétszeresére is nőttek, így akkor már nem vásároltunk./ Az elegendő pontszámot el nem ért egyedeket "vágóra" küldték. Így ment ez a későbbi időpontban rendezett, ugyancsak 2-3 napos thun-i és a lausanne-i bikavásárokon is. Mindegyik valószínűleg népnépszerű volt, hasonlóan a mi hajdani OMÉK-unkéhoz.

A vemhes üszöket előzetesen Aegerter

úr már megnézte, megfelelnek-e a magyar igényeknek. Az érintett tulajdonosokat előre értesítette érkezésünkről, hogy állataikat előkészíthessék. Minthogy szeptember közepéig az üszők nagy része még az alpesi legelőkön volt, azokat adott időpontban a környékbeli tulajdonosok egy kijelölt helyre levezették /pl. Adelboden-be/, ahol egyszerre 20-30 állatot is megszemlélhettünk. Közülük az 5-10 legjobbra ítéltet hosszas alkudozást követően megvásároltuk. Azok a gazdák, akiknek az üszöik már a völgyben voltak, eladásra szánt egyedeiket a tanyájukon, a "Hof"-ban mutatták be. Ha ott nem, úgy a villanypásztorral kerített legelőn találtuk meg azokat. Sokszor 20-30 ezer svájci frankot is otthagytunk a gazdánál és esőben az eresz alá húzódva írtuk meg a szerződést. Legritkább eset volt, hogy akár egy csésze kávéra is behívtak volna bennünket a lakásba. Hát ők ilyenek! Így ment ez nap mint nap, amikor főleg a Simme és a Saane völgyében vásároltunk. Reggel 6-7 között indultunk vonattal Bernből Thunba, vagy Spiezbe, ahol kísérőnk autóval várt, és - rövid ebédszünet kivételével - sötétedésig tettük a dolgunkat. A szakmai élményeken túl a táj szépségeiben is gyönyörködhetünk a magas hegyekre kanyargó serpentineken, hegyi utakon haladva.

Az uri, zug-i, schwyz-i, luzern-i kantonokban lévő borzderes területen már nehezebb volt a dolgunk, a szörványosan megtalálható és felvásárolható egyedeket néha csak hegyi felvonók segítségével tudtuk Beffa kíséretében elérni.

Így érthető volt, hogy a felvásárló bizottság egyébként nagyon fárasztó munkája sokszor 5-6 hetet is igénybe vett. Én négy alkalommal voltam a bizottság tagja, kétszer a vezetője. Szerencsére csak az első két alkalommal kellett borzderest vennünk, így kint-létünk lerövidült.

Jó kapcsolatot tartottunk fenn mindkét Szövetséggel, a svájci kereskedelmi partnerünkkel az előzékeny, figyelmes

W.Wyss-el, Kereskedelmi kirendeltségünkkel, ahol a szívélyes kollegák tiszteletünkre - fontosabb partnereink meghívásával - előkelő fogadást rendeztek.

Itt ismerkedhettünk meg magyar követünkkel is, akit egy ilyen fogadás keretében sikerült egy nagyon fontos vezetővel dr. Kiener úrral úgy "összehozni", hogy később baráti viszonyba kerülhetek. Akkoriban ugyanis még sok volt a fenntartás politikai részről a magyarokkal szemben az 1956-os forradalom eseményei miatt. Azóta ez már rég a múlté!

Nagy esemény volt számunkra, amikor követünk 1963 szeptemberében öttusázó bajnokaink /Balczó, Móna, Török/ tiszteletére adott rangos fogadásra bennünket is meghívott, így a nagy sikerhez mi is személyesen gratulálhattunk.

A Felvásárló Bizottság munkája ellátásához a VIEHEXPORT cégtől olyan havi bérletet kapott, amivel minden járművön, első osztályon közlekedhettünk. Svájcban akkor már pénteken "befejeződött a hét", így a szombatot-vasárnapot állandó utazással tölthettük. Ennek köszönhető, hogy Genftől Schaffhausenig, Luzerntől Lugánoig, Zermatt-tól Davosig gyönyörködhetünk az ország természeti szépségeiben, városaik tradíciójában, kultúrájában.

A nemzetközi tenyésztőszervezeti funkcióim miatt is több ízben jártam Svájcban. Részt vehettem az Európai és Világszövetség remekül megszervezett kongresszusain, bemutatóin, munkabizottsági ülésen, amit Bernben tartottak. Így élvezhettem svájci kollegáim vendégbarátságát, kik közül még ma is sokakkal - most már csak levélben - tartom a kapcsolatot.

Egy szép, gazdag országot, kitűnő szakembereket, szorgos tenyésztőket ismerhettem meg és egy olyan kultúrát, aminek múltjából és jelenéből sokat lehet tanulni.

Dér Attila mg. gépészmérnök

TAKARMÁNYGABONA ROPPANTÁS TECHNOLÓGIAI FEJLŐDÉSE ÉS MAI HELYZETE

Napjainkban az energia és a termeléshez felhasznált alapanyagok árának emelkedése mellett minden gazdálkodó jól fel-fogott érdeke, hogy megtermelt áruját minél magasabb áron értékesítse az adott felvevőpiacon. Ha a felvásárlói ár tovább nem fokozható, akkor csak egy megoldás marad, és ez az előállítási költségek csökkentése.

Kutatók már a múlt század elején kimutatták, hogy a gabonaszemek csírá-
érettségüket, és legmagasabb tápanyag-
tartalmukat 35-45% nedvességtartalmi
állapotban érik el. A gabonaszem további
száradásával a tápanyag egy része elvész,
ill. átalakul. Minél tovább szárad a gabo-
naszem, annál kevesebb tápanyagot tud
az állat számára könnyen felvehető álla-
potban tartani. 1969-ben a finn gazdálko-
dó és mérnök Aimo Korte (**Aimo Korte
1969**) fejlesztette ki azt az eljárást, amely
a magas nedvességtartalmú gabonafélék
feldolgozását és biztonságos tárolását te-
szi lehetővé.

Aimo Korte 1969.

A technológiai fejlesztés fontosabb állomásai:

- 1969 elkészül az első hengerek
- 1971 sorozatgyártás kezdete RAJU néven
- 1974 termékfejlesztés és a MURSKA márkanév kialakítása
- 1980 szoros együttműködés a KESKO csoporttal. Export értékesítések kezdete
- 1996 termékfejlesztési program
- mára több mint 23 országba szállítanak MURSKA berendezéseket

A gabonaszemek roppantása Magyar-

országon sem ismeretlen, ugyanis az 1970-es években vizsgálatok folytak a hazai alkalmazás vonatkozásában. Elterjedését többek között a megfelelő gépi technológia hiánya is akadályozhatta. Mára ez a tényező nem jelenthet problémát, sőt a gépi technológia a hosszú évek során kialakult felhasználói igények, és termelői körülmények mindegyikére nyújt megfelelő megoldást.

Rendelkezésre állnak gépi berendezések a kis-, közepes-, és nagytermelők, ill. bér munka vállalkozók részére 5-től 40 tonna/óra áteresztőképességgel, függesztett és vontatott kivitelben. (**MURSKA függ/vont**) A nagyobb áteresztőképességű vontatott gépek esetében eltérő gabonafélék egyidejű roppantása és összekeverése is megoldható (pl. nedves kukorica + szemesen tartósított, vagy száraz gabonaféle). Külön gabona- és kukorica hengerpárokkal is szállíthatóak a gépek. A berendezések egész évben kihasználhatóak, mivel száraz szemes termények roppantását is kiváló minőségben, - a nem hasznosuló, esetenként káros porfrakció képződése nélkül - végzik el.

A berendezések általános alap specifikációja és kiegészítői:

- traktoros 3-pont csatlakozás, ill. vonócsapos bekötés
- cserélhető, hőkezelt-hengerpár egység, ill. ikerhengerpár egység
- fogaskerék hajtómű; központi kenés

- gumilapátos elevátor: emelési magassága 3 m (bővíthető)

- hengerek mágneses védelemmel (kisebbségnél opció)

Választható kiegészítők:

- fogadógarat bővítés
- erjesztő-, konzerválószer adagoló
- hengerpár készlet gabonához

Összegezve a fent felsoroltakat, jól kitűnik, hogy a berendezések képesek az adott körülményeknek megfelelő nagy teljesítményű és biztonságos munkavégzésre. Amennyiben a gépek az erjesztő-, konzerválószer adagoló egységgel kiegészítésre kerülnek, akkor az így kiválasztott berendezések gyakorlati műszaki tulajdonságait ötvözve a KEMIRA GrowHow cég szerves savak terén szerzett széles körű tapasztalataival, lehetővé vált mára, az állatok számára ízletes, és egyúttal tápláló takarmány-koncentrátum előállítása közvetlenül az állattartó telepeken.

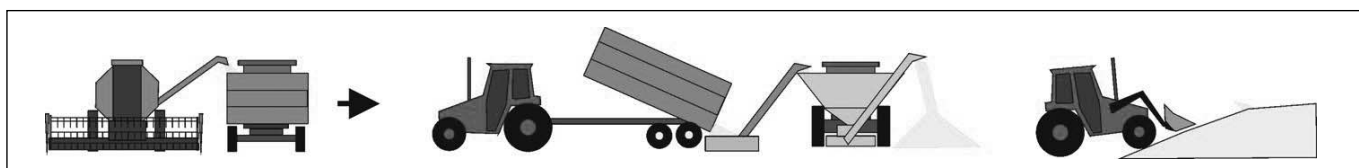
A gabonaszemek roppantásos silózása esetén a gabona a legmagasabb tápanyagtartalmú állapotban kerül betakarításra. A takarmány, szárítás nélkül, természetes állapotában raktározható. Ezáltal csökken a tápanyagvesztés, ami a tej és hús minőségének javulásában, valamint a technológiai sorból - a szárítás, tárolás, manipulálás és darálás költségei-

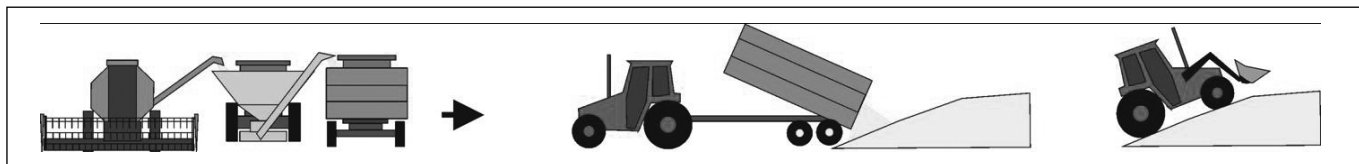
MURSKA függesztett

MURSKA vontatott

Roppfoly 1

Roppfoly 2

nek kiesésével - a gazdaságosság növekedésében mutatkozik meg. A roppantásos takarmány-előkészítés technológiai sorának két alapesetét említeném:

1. Betakarítás - szállítás - roppantás (esetleg más terményfélések hozzákeverésével) - tárolás (falközi silótér, ill. fóliahenger) (**Roppfoly 1**)

2. Betakarítás - roppantás - szállítás - tárolás (falközi silótér, ill. fóliahenger) (**Roppfoly 2**)

Összefoglalva: ez a technológia lehetővé teszi a gabonafélék legjobb tápértékű állapotában történő betakarítását és biztonságos tárolását a hagyományos szárított etetési rendszerek alkalmazása

során jelentkező többletköltségek kiküszöbölése mellett. Ez az eljárás ténylegesen az előállítási költségeket csökkenti.

Van kérdése? Hívjon bennünket!

DERALAND Kft.
06-30/38-51-351

Nevezési lap

a

II. Tarka Fotókiállításra való részvételre

A pályázat feltételeit ismerem. Hozzájárulok ahhoz, hogy a kiállításra elfogadott alkotásaimat a rendezvény népszerűsítése érdekében - térítésmentesen - publikálják a rendezők, a nevem feltüntetésével, különféle sajtótermékekben.

Név:

Postacíme:

.....

Telefon: email:

Postán küldjük vissza a képeket? (igen, nem)

Személyesen viszi el? (igen, nem)

Ha érte küld valakit, kinek adhatjuk át?

Sor-szám	a kép címe	készítésének helye	a zsűri döntése

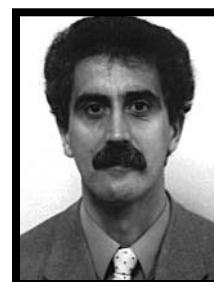
A zsűri döntései: Kiállításra elfogadva = K ; Díjazva = D
Kiállításra nem javasolva = F.

Hely:, dátum:

.....
A szerző aláírása

FITOS ISTVÁN

(1959-2004)

Fitos István 1959. február 10-én született Lickóvadoson. Nős, házasságából három gyermek született, két fiú és egy leány.

Középiskolai tanulmányait - biológiai tagozaton - a Ságvári Endre Gimnáziumban végezte Zalaegerszegen, 1973-1977 között. Ezután felvételt nyert a Kaposvári Mezőgazdasági Főiskola Állattenyésztési Karára.

Tanulmányai befejezése után a Zalatárnoki Termelőszövetkezetben helyezkedett el. 1981-től dolgozott a Nyőgéri Termelőszövetkezetben először állattenyésztési telepvezetőként, majd 1989-től főállattenyésztőként.

Ekkor alakult a Magyararka Tenyésztők Egyesülete is melynek alapító tagja volt. Az első Közgyűlésen az elnökség tagjává választották, melynek haláláig tagja is maradt.

Elévülhetetlen érdemeket szerzett a húshasznosítású magyararka tenyésztés terén. Sok neves tenyészbika került ki a tenyészetből munkássága alatt, természetes fedeztetésre és mesterséges termékenyítésre is alkalmas minősítéssel.

1994-ben a Zalaegerszegi Pénzügyi és Számviteli Főiskolán szerzett másoddiplomát, mérnök-üzemgazdász szakon.

1995-ben a Hegyhát Szövetkezet Nyőgér tagsága az igazgatóság elnökének választotta, ezt a tisztséget is haláláig töltötte be.

1999-ben MSZOSZ szövetkezeti emlékéremmel tüntették ki.

Munkáját a tisztesség, becsület és a másokért tenni akarás jellemezte. Munkatársaival közvetlen munkakapcsolatot alakított ki.

Hobbija is az állatokhoz kötötte, lovakkal és postagalambokkal foglalkozott szabadidejében szívesen.

Tagja a Magyar Postagalambsport Szövetségnek.

Élt 45 évet, nagyon szerettük, hiányzik. Emlékét megőrizzük.

FORGALMAZHATÓ KETTŐSHASZNOSÍTÁSÚ TENYÉSZBIKÁK

KLSZ	BIKA NEVE	Apa x Anyai nagyapa	R ² %	Lány	tej kg	zsír kg	feh. kg	zsír %	feh. %	R ² %	vég- pont	ráma	izm.	test alak.	tőgy - pont	KTI	Kappa kazein	Szom.* sejtszám	ÁR (-ÁFA)
12842	LENGE	RADI x HASSAN	94	236	374	35	24	0.44	0.24	88	94	91	70	103	115	121	AA	75	1600
12987	LÁNGÉSZ	ZEUS x PALL	81	36	596	22	18	-0.05	-0.06	62	99	90	80	105	114	117	BB	101	1600
13349	ICEBERG	VERGLAS x RICARD	89	102	912	32	25	-0.10	-0.14	71	99	126	68	83	105	126	AA	98	2200
13398	MEDÁRD	RENNER x BONIFÁC	90	94	719	25	22	-0.09	-0.06	73	101	94	83	105	112	121	AA	135	2000
13399	MAKÁD	UNIVARI x CSÍNOMPALKÓ	92	135	1261	39	37	-0.23	-0.13	87	111	116	88	89	115	138	AA	105	2500
13478	NESZTOR	AUROCHET x JÓNÁS	85	59	881	24	22	-0.24	-0.18	59	101	127	72	106	93	122	AA	104	1600
14179	PÁLINKÁS	ZITAT x HORROR	87	66	1094	38	29	-0.12	-0.18	72	114	110	89	105	116	132	AB	82	3200
14379	PARITTYA	HALLING x SEMPER	83	49	853	27	19	-0.15	-0.22	67	100	105	102	101	94	121	AA	99	2500
14427	REX	HALLING x HÁRI	82	43	331	16	16	0.06	0.10	67	141	126	110	107	127	112	AA	75	1600
14428	RAJNA	APRIL x ROMULUS	80	38	723	28	29	-0.03	0.08	58	103	102	83	102	109	126	BB	110	2500
14429	REGŐS	HALLER x MERCATOR	84	51	403	26	18	0.21	0.09	68	103	99	94	92	113	116	BB	102	1600
14500	REFRÉN	ZITAT x HODSCHA	83	47	901	35	37	-0.03	0.11	63	113	110	94	115	106	134	BB	113	4500
14503	REZŐ	HORWEIN x HORROR	82	46	838	24	26	-0.20	-0.07	61	117	110	101	99	117	124	AA	82	3000
14733	RETTENETES	RENGER x HASZNOS	82	45	775	22	24	-0.19	-0.06	63	117	132	89	105	104	122	AA	110	2500
14894	SÁS	MALF x RENNER	76	35	890	39	29	0.06	-0.04	58	122	119	101	94	117	130	AB	102	2500
14989	SEPI	STRAHLIST x PROPELLER	68	19	556	30	22	0.16	0.06	50	124	111	105	109	113	120	AB	79	1800
14990	SÁMFA	GEBE x ZEUS	68	23	493	24	20	0.09	0.06	55	98	97	97	94	104	117	AB	82	1600
15269	SIMA	HUSBERG x FELEJTŐ	65	21	766	25	27	-0.12	0.00	54	110	125	110	103	90	124	AA	78	2500
15275	SZERENÁD	MALF x LIDÉRC	65	20	639	22	19	-0.08	-0.07	51	119	122	101	97	112	118	BB	94	2200
15278	SZÍNVONALAS	HUSBERG x FUKAR	77	40	582	21	22	-0.06	0.04	63	124	116	111	108	110	119	AA	75	2800
15511	TAKAROS	HENSTERN x RADI	64	20	688	32	27	0.09	0.06	57	109	111	91	107	109	125	AB	87	2200
15669	TRIO	JOGOS x SAMUEL	66	22	422	24	23	0.15	0.18	61	97	106	92	96	98	118	AA	75	1600

Megjegyzés: * a szomatikus sejtszám tenyészték esetében az alacsonyabb érték a kedvező

FORGALMAZHATÓ HÚSHASZNOSÍTÁSÚ TENYÉSZBIKÁK

KPLSZ	BIKA NEVE	APA X ANYAI NAGYAPA	FAJTA SZERINTI STV MINŐSÍTÉS	tömeg- gyarapodás		HÚS TENYÉSZÉRTÉK					ELLÉSI ADATOK INFÓK	ÁR Ft/adag (+ÁFA)
				STV	életnap	Össz. TÉ	Megbh. %	Nettó ttgy.	Vágóérték	Vágási %		
				g/nap	g/nap							
			Index (%)								K.E. %	
13832	Nyilas Ákos	ÁKOS x BERMUDA	102,0	1730	1650						92.9	1600
13951	Német Hold p	HOLD x FARO	101,0	1653	1565						98.2	1600
14283	Passzív Girgl p	GIRGL x POLLED	102,0	1932	1742							1600
14588	Rába Hillman p	HILLMANN x BRIKETT	102,0	1472	1550						96.1	2000
15510	Tarka Profil	PROFIL x IZZÓ	105,0	1691	1517	107	46	78.86	0.9	-3.11		1600
15791	Tavas Hiller p	HILLER x GIRGL	102,0	1547	1456	109	31	7.39	2.4	1.6		1800
15792	Totem Perc p	PEREC x HOLZER	111,0	1657	1657							2000
16114	Vágy Husaldo	HUSALDO x RENNER	101,0	1639	1367							1600
16242	Vásott	LEJTŐS x AKARNOK	104,0	1720	1573							1800
15894	Vidám Husaldo	HUSALDO x UNAF				109	41	5.51	4.4	1.23		1800
15985	Vihar Spiro	SPIRO x AUROCHET				100	41	11.24	-6.2	-0.36		1600
16243	Vincze Stramy	STRAMY X ZITAT				119	29	18.83	6.9	2.2		2000
16456	Zsombor Hucki	HUCKI X ZITAT				106	39	13.78	0.2	0.25		1600

Megjegyzés: p - szarvatlan